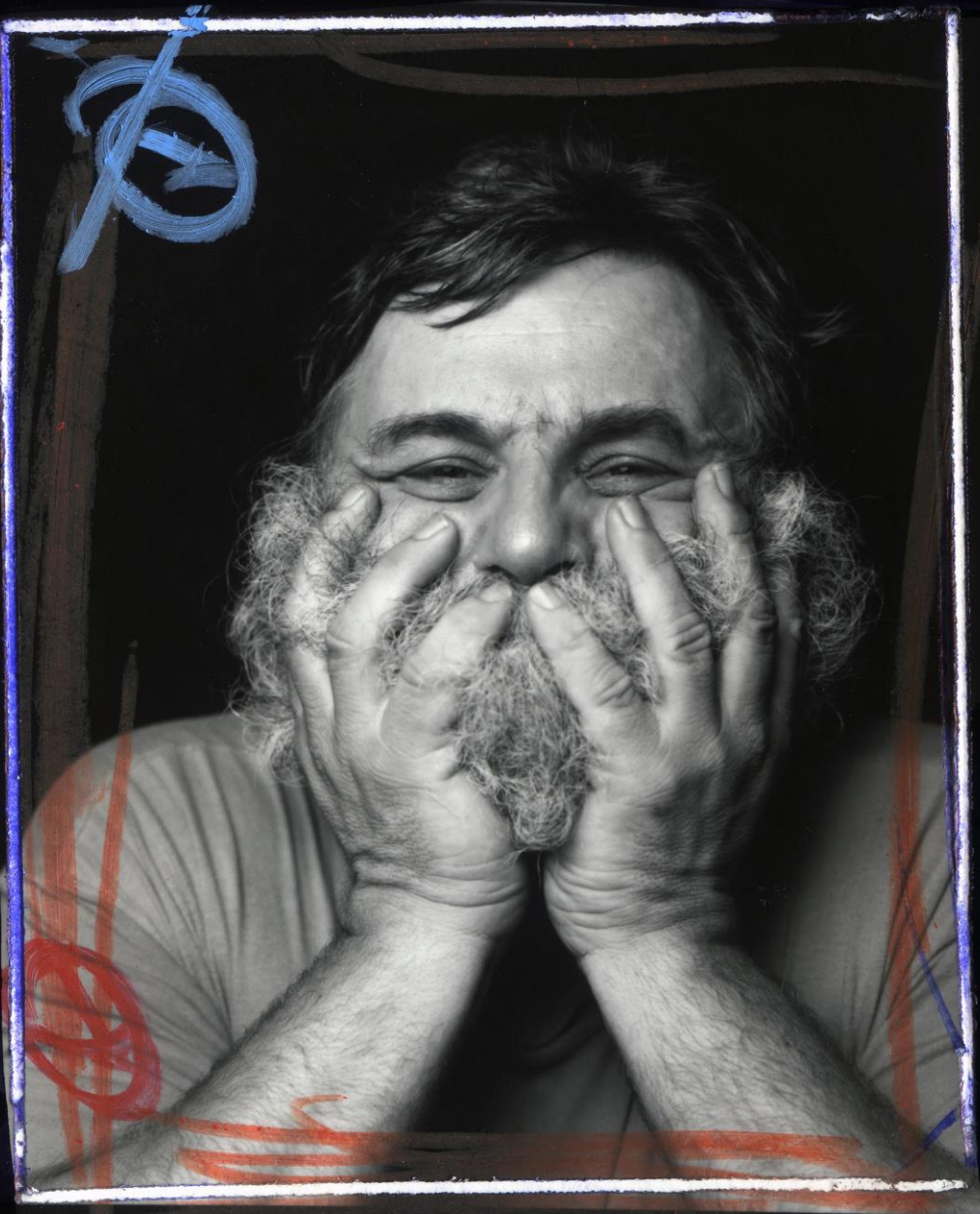

A. R. Penck

1. forráskép: [Penck A.R.: Metafizikus áthatolás egy zebrán](#) (1975)

A. R. PENCK (Ralf Winkler)

(Drezda, 1939 – Zürich, 2017)

német festő, grafikus és szobrász

Tanulmányok: Autodidakta

- 1953 és 1954 között festészetet és rajzot tanult Jürgen Böttchertől (Strawalde), és tagja lett az Erste Phalanx Nedserd művészcsoporthoz. A csoport kompromisszumok nélküli művészi munkára törekedett.
- 1956-tól kezdve négyszer jelentkezett sikertelenül a drezdai Képzőművészeti Akadémiára és a berlini (keleti) Képző- és Iparművészeti Akadémiára.
- A keletnémet politikai rendszerben művei nem kaptak hivatalos támogatást, 1980-ban Nyugat-Németországba emigrált

Könyvek, katalógusok:

- A. R. Penck: Paintings 1970–1990

Művésznevét Albrecht Penck geológusról vette át: utalás a „jégkorszaki”, hidegháborús kutatásokra, valamint arra, hogy saját művészetét is „rétegekben” építi fel

„Világképek”

- 1961-ben dolgozza ki „világképeinek” elméletét, amely a hidegháborús világ szerkezetét, erőviszonyait próbálja modellezni. Ekkor jelennek meg a leegyszerűsített, jel-szerű „pálcikaemberek”. „Világjelenetei” alá- és fölérendeltséget, konfliktusokat jelenítenek meg.

STAND ART

- 1960-as évek közepe: érdeklődése a kibernetika és információelmélet felé fordul és kidolgozza a STAND ART elméletét: képi redukció elemi jelekre.
- Célja egyetemes, közérthető, „demokratikus” vizuális nyelv létrehozása.
- Tudatosan alkalmaz primitív, archaikus megjelenítési módokat.
- Kifejezési rendszere a profizmuson és dilettantizmuson is túlnyúló „közös nyelvet” keres.
- Társadalmilag hatékony, mindenki számára értelmezhető művészetet kíván létrehozni.

- Művészete leginkább a **neoexpresszionizmushoz**, a **primitivizmushoz** és a **jelalapú konceptuális rendszerművészethez** kapcsolható.
- Festészete egyszerre archaikus és modern, redukált jelekből építkező, mégis erősen expresszív vizuális nyelvet teremt, amely a keletnémet underground egyik legfontosabb irányzatává vált.
- Alkotásai gyakran a kommunikáció, az emberi kapcsolatok és a társadalmi rendszerek működését vizsgálják.
- Művészetében ötvöződik az ősi jelek egyszerűsége és a modern ember egzisztenciális kérdésfelvetése.
- **Technika, stílus:** festészet, grafika, szobrászat; „*Stickmen*” jelrendszer, piktogramok, erős kontúrok, archaikus figurák

A. R. PENCK:

**Metafizikus áthatolás egy zebrán
(1975)**

pamutvászon, diszperziós festék és akril

A. R. PENCK:
Metafizikus áthatolás egy zebrán (1975)
286 × 286 cm

A. R. PENCK: Metafizikus áthatolás egy zebrán (1975)

- Az ún. TM-képek sorozatához tartozik.
- Fő témája az átkelés, átalakulás, átmenet
- A jelentés nem redukcióval, hanem **felhalmozással** jön létre.
- A motívumok gazdag burjánzása jellemzi
- A kompozíciót színes ember- és állatalakok, jelek, szimbólumok töltik ki.
- A festmény archaikus, „törzsi” atmoszférát kelt.
- A figurák folyamatos metamorfózisban vannak, mozgás és átjárás hatja át a képet.
- Színek: korlátozott paletta – fekete, piros, fehér, kék
- A kép értelmezése fogalmi asszociációk során épül.

Mit üzen?

- A zebra mint határ: az emberi mozgás szabályozott tere → társadalmi korlátok metaforája
- Áthatolás: a figurák átlépik a korlátot – a szabadság keresése
- Piktogram-szerű alakok: univerzális, nyelvfüggetlen kommunikáció
- Metafizikus cím: a fizikai világon túli, lelki-szellemi dimenziókat idézi
- Energetikus gesztusok: spontán ecsetkezelés → érzelmi intenzitás
- Standart-rendszer: a Penck által kidolgozott szimbólumkészlet jelenik meg
- Társadalomkritika: a rendszerben élő ember útkeresésének ábrázolása

„Penck stílusa látszólag egyszerű: gyerekrajzhoz hasonló pálcikaemberkéek sokasága, de épp annyira rejtélyes, mint a kőkorszaki barlangrajzok, melyekre számos magyarázat született, de biztosat nem tudunk róluk mondani. Ahogy ezek esetében is sok minden feltételezhető a fétistől kezdve a hiteles történetmesélési szándékig, a kultikus ábrázolástól a kedvtelésből felhordott rajzokig, úgy Penck sem konkretizál, nyitva hagyja az értelmezési lehetőségeket.”¹

- Fabényi Júlia

Felhasznált források, egyéb linkek

Ludwig Múzeum – Kortárs Művészeti Múzeum. (n.d.). *Bing Bang: Expanding collection horizons* [Online forrás]. Letöltve: <https://my.lumu.hu/exhibitions/4c8e262a-5a6b-4279-a71e-624381a30bc6/infos/bcd6ab09-3e3d-4eb0-b770-35ff179cac7> (Hozzáférés: 2025. november 2.)

IAGA Contemporary Art. (n.d.). A. R. Penck. Letöltve: <https://iagaccontemporaryart.com/a-r-penck/> (Hozzáférés: 2025. november 12.)

Kunsthandel Figge. (n.d.). A. R. Penck. Letöltve: <https://www.kunsthandel-figge.de/en/artists/a-r-penck> (Hozzáférés: 2025. november 12.)

Archeus Post-Modern Ltd. (n.d.). A. R. Penck. Letöltve: <https://www.archeus.com/artists/a-r-penck> (Hozzáférés: 2025. november 12.)

ArtMatter. (n.d.). A. R. Penck. Letöltve: <https://artmatter.dk/artguide/calendar/a-r-penck/> (Hozzáférés: 2025. november 12.)

¹ Ludwig Museum – Kortárs Művészeti Múzeum. (2021). *Metafizikus áthatolás egy zebrán = Metaphysical Passage through a Zebra* [Kiállítás-katalógus]. Budapest: Ludwig Múzeum. Letöltve: https://www.ludwigmuseum.hu/system/files/page/attachments/2021-10/LUDWIG_MetafizikusZebra_100x180_booklet_LowRes.pdf (Hozzáférés: 2025. november 14.)

42. KOMPLEX RAJZVERSENY

1. KATEGÓRIA, 1. KORCSOPORT

Bognár Petra, vizuális kultúra szaktanár

2025.